

Vragen en antwoorden

Versie: 8 september 2022

Wijziging: de cursieve teksten zijn de gewijzigde antwoorden naar aanleiding van de brief van 8 september 2022 aan nabestaanden over de stand van zaken.

1	Camerabeelden	
	Vraag	Antwoord
A	Als die camera niet was gevonden, was dit niet uit gekomen? M.a.w. hadden we het dan ooit gehoord?	Nee, waarschijnlijk niet. Er is onvoldoende ingeschat wat de impact zou zijn op nabestaanden. Als de impact goed ingeschat zou zijn, zou er zeker gecommuniceerd zijn.
B	Wat is er gebeurd met de beelden die zijn opgenomen?	De beelden zijn in handen van de vinder van de camera. De beelden zijn wel gedeeld met de gemeente. Aanvankelijk was het de bedoeling de nabestaanden die dat wilden inzage te geven in de geanonimiseerde beelden die zijn opgenomen op de Rusthof. Op 9 november diende RTV Utrecht een Wob-verzoek in. Nadat we de documenten beschikbaar hebben gesteld aan de indiener, is besloten de camerabeelden openbaar te maken. <i>Ze hebben eind 2021 een korte periode online gestaan, maar zijn inmiddels offline gehaald en alleen nog op verzoek in te zien.</i>
C	Is er afgesproken wat er met het filmmateriaal en onderzoeksmateriaal gebeurt?	In de rapportage van de Nationale ombudsman is daar meer over te lezen. <i>Zie ook antwoord 1B.</i>
D	Wat staat er op de beelden? Zijn er meer camera's?	Op de gevonden camera staan zes filmpjes. Twee daarvan hebben de datum van 11 september 2021. Van één van die twee filmpjes heeft de vinder van de camera vastgesteld dat de beelden op het kindertehof van Rusthof zijn gemaakt. De andere beelden met andere data moeten dan volgens ons op andere plekken opgenomen zijn, omdat er voor Rusthof maar één keer toestemming is gegeven. Nadat op 23 november een intern onderzoek startte zijn twee nieuwe filmpjes gevonden. Deze en de twee eerder gevonden filmfragmenten die op de Rusthof zijn opgenomen op 11 september zijn op 17 december openbaar gemaakt op www.amersfoort.nl/cba (<i>zie ook antwoord 1B</i>). In de rapportage van de Nationale ombudsman is een beschrijving van de filmpjes opgenomen.

E	Kan iedereen die dat wil de beelden bekijken?	Ja dat kan, voor wat betreft de vier filmpjes die op Rusthof zijn opgenomen op 11 september. Deze beelden zijn in beeld en geluid zodanig bewerkt dat ze niet tot personen herleidbaar zijn (geanonimiseerd). zie antwoord 1 B
F	Zijn ALLE beelden gedeeld of alleen maar selecties?	In totaal zijn er 8 filmfragmenten. Hiervan zijn er 4 opgenomen op Rusthof op 11 september. Alleen de 4 filmfragmenten die zijn opgenomen op de Rusthof op 11 september zijn openbaar gemaakt. Deze filmpjes zijn geheel gedeeld, maar wel voor openbaarmaking bewerkt zodat ze niet tot personen herleidbaar zijn. Bovendien zijn de beelden voor zover verstaanbaar ondertiteld met inachtneming van dezelfde anonimisering.
G	Kan de Officier van Justitie de beelden veilig stellen?	Dat is een afweging van de Officier van Justitie.
2	Toestemming en rol CBA/Rusthof	
	Vraag	Antwoord
A	Is de directie de enige geweest die deze aanvraag heeft beoordeeld?	De directeur van Crematorium en Begraafplaatsen Amersfoort (CBA) heeft de aanvraag beoordeeld en heeft toestemming verleend. De directeur is in dienst van de gemeente Amersfoort.
B	Wat is het criterium waaraan ze moesten voldoen? Of waarom is er van afgeweken?	Er is een inschatting gemaakt op basis van de informatie die de aanvragers hebben gegeven. De directeur van CBA heeft zijn medewerking verleend omdat hij het belangrijk vindt om mee te werken aan een zo breed mogelijk scala aan activiteiten volgens diverse religieuze en culturele rituelen. Activiteiten rondom herdenken en rouw, maar ook activiteiten als het gaat om (historische) onderzoeken. De Nationale ombudsman oordeelt dat er geen ontheffing is op het in de 'Verordening voor het crematorium en de gemeentelijke begraafplaatsen Amersfoort 2011', beschreven verbod om na openingstijden van de begraafplaats aanwezig te zijn voor andere activiteiten dan het bijwonen van een begrafenis of bezorging van as. Daarmee heeft de directeur van de begraafplaats geen bevoegdheid om toestemming te verlenen. De ombudsman merkt het college van burgemeester en wethouders aan als verantwoordelijk bestuursorgaan voor de verleende toestemming. (zie pagina 4 brief NO)

		<p>Er is een tijdelijke directeur aangesteld die een afwegingskader voor activiteiten op de begraafplaats gaat opstellen en daar nabestaanden die daarover willen meedenken bij betreft. In de brief van 28 januari nodigden wij nabestaanden uit hun interesse hiervoor kenbaar te maken.</p> <p><i>Zie update 7 september 2022</i></p>
C	<p>Kan dit zomaar zonder toestemming van nabestaanden? Heeft u nagedacht over de gevolgen als er geen toestemming aan de ouders wordt gevraagd voor dit soort dingen?</p> <p>Als u er geen verstand van had, hoe kon u het dan beoordelen?</p>	<p>Zoals eerder aangegeven is er onvoldoende rekening gehouden met de impact die dit zou hebben op nabestaanden.</p> <p>De Nationale ombudsman oordeelt dat bij het verlenen van toestemming onvoldoende begrip is geweest voor wat het toestaan van een dergelijke activiteit voor nabestaanden kan betekenen. Hij doet de aanbeveling aan het college van burgemeester en wethouders om een breed maatschappelijk gesprek te organiseren om tot een afwegingskader te komen voor passende activiteiten. (zie pag 5 brief NO)</p> <p><i>zie update 7 september 2022</i></p>
D	<p>Kan er een inschatting gegeven worden hoe vaak dit gebeurt (met of zonder toestemming), en op welke gronden er op andere begraafplaatsen toestemming wordt gegeven?</p>	<p>Er is voor Rusthof eenmalig toestemming gegeven. We hebben geen informatie over andere begraafplaatsen.</p>
E	<p>Wie heeft het AD toestemming gegeven om op Rusthof een foto te maken met daarop herkenbaar een graf van onze kinderen?</p>	<p>Het is gebruikelijk dat media vooraf om toestemming vragen. Het AD heeft geen toestemming gevraagd voor het maken van een foto.</p>
F	<p>Heeft de groep mensen voor hun bezoek aan Rusthof betaald?</p>	<p>Nee, er is niet betaald voor de activiteit.</p>
G	<p>Waarom heeft de directeur zelf geen actie ondernomen? Hij wist het al veel langer toch?</p>	<p>In de rapportage van de Nationale ombudsman staat een weergave van de gang van zaken.</p>
H	<p>Kan de directeur nog wel deze functie houden nu hij het vertrouwen kwijt is? Gaat het college naar zichzelf kijken en welke consequenties verbindt het hieraan?</p>	<p>De directeur van het CBA is in dienst van de gemeente Amersfoort. Hij valt onder de verantwoordelijk van het college van Burgemeester en Wethouders.</p> <p>De Nationale ombudsman trekt in zijn brief en rapportage conclusies. Het college gaat met de aanbevelingen aan de slag.</p> <p><i>In de raadsvergadering eind vorig jaar is uitgesproken dat het voor het herstel van</i></p>

		<p><i>vertrouwen met nabestaanden van groot belang is dat er een goede vertrouwensbasis is tussen directeur en nabestaanden. Die vertrouwensbasis was er toen niet en zicht op herstel daarvan was er op dat moment ook niet. Om die reden zal de vorige directeur niet meer terugkeren bij het CBA.</i></p> <p>Er is een tijdelijke directeur aangesteld die een afwegingskader voor activiteiten op de begraafplaats gaat opstellen en daar nabestaanden die daarover willen meedenken bij betreft. <i>Zie ook update 7 september 2022</i></p>
J	<p>Hoe zijn de spelregels van Rusthof tot stand gekomen? Wie zijn daar bij betrokken? Hoe wordt daar recht aan gedaan? Zijn dit zelfbedachte spelregels? Kan er een grotere groep mensen zijn die beslist over wat er kan dan alleen de directeur van Rusthof?</p>	<p>De Nationale ombudsman concludeert na zijn onderzoek dat er geen beleid of afwegingskader is voor deze activiteiten (zie pagina 5 in de brief van de NO)</p> <p>Gemeente Amersfoort gebruikt de aanbevelingen van de Nationale Ombudsman om nadere huisregels op te stellen over het gebruik van de begraafplaats. Daarnaast maken wij werkafspraken met het CBA om het risico op herhaling van een dergelijke situatie te verkleinen. Een aantal ouders heeft aangegeven daarover mee te willen denken.</p> <p>Er is een tijdelijke directeur aangesteld die een afwegingskader voor activiteiten op de begraafplaats gaat opstellen en daar nabestaanden die daarover willen meedenken bij betreft. <i>zie update 7 september 2022</i></p>
3	Groep en gebeurtenis	
	Vraag	Antwoord
A	Wie was deze groep precies?	Bij de rapportage van de Nationale ombudsman zit een verklaring van de groep (zie bijlage 2 van de rapportage)
B	Wie waren de mensen van het genootschap?	Bij de rapportage van de Nationale ombudsman zit een verklaring van de groep (zie bijlage 2 van de rapportage)
D	Ten behoeve waarvan is het onderzoek? Is het een hobby? Was het wetenschappelijk?	Bij de rapportage van de Nationale ombudsman zit een verklaring van de groep (zie bijlage 2 van de rapportage)
E	Is er contact geweest met de groep? Zijn de beelden veilig	Er is contact geweest met één persoon uit de groep. De beelden zijn in bezit van de vinder van de camera. Deze persoon heeft

	gesteld? Ook om te weten wat hier gebeurd is?	de beelden doorgestuurd aan de gemeente. In de rapportage van de Nationale ombudsman is beschreven welke contacten er zijn geweest, welke beelden er zijn en wat er is gebeurd.
F	Kunnen de namen en nummers van de organisatie genoemd worden, en zo nee waarom niet.	Om privacyredenen verstrekken wij geen tot personen herleidbare informatie. Bij de rapportage van de Nationale ombudsman zit een verklaring van de groep (zie bijlage 2 van de rapportage) <i>Zie ook update 10 augustus 2022</i>
G	Is er over nagedacht om een afgevaardigde van die groep onderzoekers hier uit te nodigen? Kunnen we ze ontmoeten? Tekst en uitleg laten geven.	De groep onderzoekers is bereid om met nabestaanden in gesprek te gaan. In de brief van 28 januari wordt de wijze waarop dat gesprek kan plaatsvinden toegelicht en aan nabestaanden gevraagd hun belangstelling voor deelname aan dit gesprek kenbaar te maken. <i>Zie update 7 september 2022</i>
H	Kan de groep ondervraagd worden? Ze werken toch voor de overheid?	De Nationale ombudsman heeft voor haar onderzoek met een vertegenwoordiger van de groep gesproken. Een weergave daarvan is opgenomen in de rapportage (zie pag. 6 en de verklaring van de groep in bijlage 2 op pagina 16) De groep onderzoekers is bereid om met nabestaanden in gesprek te gaan. In de brief van 28 januari wordt de wijze waarop dat gesprek kan plaatsvinden toegelicht en aan nabestaanden gevraagd hun belangstelling voor deelname aan dit gesprek kenbaar te maken. <i>Zie update 7 september 2022</i>
I	Wilde de groep met een of met meerderen contact op nemen? Wisten we dat er camera's gebruikt zouden worden?	De Nationale ombudsman heeft voor haar onderzoek met een vertegenwoordiger van de groep gesproken. Een weergave daarvan is opgenomen in de rapportage (zie pag. 6 en de verklaring van de groep in bijlage 2 op pagina 16)
J	Hoe vaak is het gebeurd?	Er is één keer toestemming gegeven voor een bezoek buiten openingstijden.
K	Wat is er gebeurd volgens de medewerker die de groep begeleidde op 11 september?	De Nationale ombudsman heeft voor haar onderzoek met de medewerker en een vertegenwoordiger van de groep gesproken. Op pagina 6 van de rapportage wordt het beeld van de gebeurtenis aan de hand van de verklaringen van betrokkenen weergegeven. In bijlage 2 van het rapport op pagina 16 staat een verklaring van de groep.

L	Wat is het verschil tussen het verhaal in AD en verhaal van Rusthof? Was het nou een seance of een paar mensen met een lampion?	Op pagina 6 van de rapportage wordt het beeld van de gebeurtenis aan de hand van de verklaringen van betrokkenen weergegeven. In bijlage 2 van het rapport op pagina 16 staat een verklaring van de groep.
M	In AD las ik iets over witte gewaden, klopt dit?	Voor zover wij dat kunnen beoordelen op basis van de beelden die in ons bezit zijn is dat niet het geval. Het is ons niet bekend op welke bron het AD zich baseert.
N	Sensoren: wat zijn dat?	Voor zover wij hebben begrepen van Rusthof is er gebruik gemaakt van sensoren die oplichten als er energieën aanwezig zijn. In bijlage 2 van het rapport op pagina 16 staat een verklaring van de groep over hun werkwijze en het gebruik van de sensoren.
4	Locatie en route	
	Vraag	Antwoord
A	Behoeftte aan duidelijkheid: welke graven zijn bezocht, wat is er exact gedaan?	We kunnen maar van 7 graven met zekerheid zeggen dat ze bezocht zijn. De nabestaanden van deze graven zijn persoonlijk ingelicht. Uit oogpunt van privacy van de nabestaanden maken wij niet bekend welke graven dit zijn.
B	Daarvoor op andere plekken gefilmd? Waar zijn ze nog meer geweest en wat deden ze dan?	Het onderzoek dat de Nationale ombudsman heeft uitgevoerd richtte zich voornamelijk op wat op Rusthof heeft plaatsgevonden. Dat er op andere plekken door de groep onderzoek is gedaan blijkt uit beelden die daarvan zijn. Deze beelden zijn echter buiten beschouwing gelaten. In bijlage 2 van de rapportage van de ombudsman op pagina 16 staat een verklaring van de groep.
C	Krijgen we exacte route die gelopen is? Met tijden, compleet.	In de rapportage van de Nationale ombudsman is op basis van de verklaringen van betrokkenen in bijlage 5 een reconstructie van de vermoedelijk gelopen route opgenomen.
5	Vervolgstappen	
	Vraag	Antwoord
A	Krijgen alle andere mensen ook de vragen en antwoorden?	Ja. Alle nabestaanden, die hebben aangegeven op de hoogte gehouden te willen worden krijgen de informatie. Daarnaast is alle informatie te vinden op de website www.amersfoort.nl/cba .
B	Is er juridische bijstand beschikbaar voor ouders om goed te overwegen wat te zeggen?	De gemeente heeft geen juridische bijstand beschikbaar.
C	Zou er een onafhankelijk onderzoekscommissie aangesteld kunnen worden om antwoord te geven op alle vragen?	De Nationale ombudsman heeft op ons verzoek onafhankelijk onderzoek gedaan naar de gebeurtenis. Zijn bevindingen zijn

		te lezen in de rapportage en brief op www.amersfoort.nl/cba
<i>D</i>	Hoe worden de afspraken over wat wel en niet passend is op de begraafplaats aan activiteiten vastgelegd?	De verordening, waarin de juridische afspraken over het gebruik van het CBA zijn vastgelegd (bijvoorbeeld over de tijden waarop begraven en gecremeerd mag worden) wordt aangepast omdat de huidige verordening niet meer actueel is. Een aangepaste verordening moet worden vastgesteld door de gemeenteraad van Leusden omdat Rusthof op het grondgebied van Leusden ligt. Wij verwachten dat een aangepaste verordening dit jaar vastgesteld kan worden. In de huisregels worden onder andere de uitgangspunten over activiteiten zoals die met de nabestaanden zijn besproken, uitgewerkt. De huisregels worden daarna vastgesteld door de burgemeester.
6	Strafbare feiten	
	Vraag	Antwoord
<i>A</i>	Is de politie ingeschakeld? Wat is er wel en niet strafbaar?	Nee, de politie is niet ingeschakeld. Zoals toegezegd tijdens de bijeenkomst op 14 oktober jl., heeft de burgemeester contact gehad met de Officier van Justitie over de vraag of er sprake zou kunnen zijn van grafschennis. Er is door dat contact door de Officier van Justitie gekeken naar arresten uit het verleden, zonder er een conclusie aan te verbinden. Toen bleek dat er inmiddels een aangifte is gedaan van grafschennis. Het is nu aan het Openbaar Ministerie om deze aangifte te beoordelen. Vanzelfsprekend heeft de burgemeester geen invloed op deze beoordeling.
<i>B</i>	Moreel gezien: had dit überhaupt mogen plaats vinden? Dit willen we als ouders in beeld laten brengen.	Het college heeft onmiddellijk aangegeven dat dit nooit had mogen gebeuren. Ook om die reden hebben we de Nationale Ombudsman gevraagd een onafhankelijk onderzoek in te stellen. De Nationale ombudsman oordeelt dat bij het verlenen van toestemming onvoldoende begrip is geweest voor wat het toestaan van een dergelijke activiteit voor nabestaanden kan betekenen. Hij doet de aanbeveling aan het college van burgemeester en wethouders om een breed maatschappelijk gesprek te organiseren om tot een afwegingskader te komen voor passende activiteiten. (zie pag 5 brief NO) Er is een tijdelijke directeur aangesteld die een afwegingskader voor activiteiten op de

		<p>begraafplaats gaat opstellen en daar nabestaanden die daarover willen meedenken bij betreft. In de brief van 28 januari nodigden wij nabestaanden uit hun interesse hiervoor kenbaar te maken.</p> <p><i>Zie update 7 september 2022</i></p>
7	Informatie verstrekking	
	Vraag	Antwoord
A	Het is toch duidelijk dat dit mensen zijn die hier niks te zoeken hebben? Waarom hebben we het uit de krant moeten lezen? Terwijl de gemeente het al wist?	De Nationale ombudsman heeft de gang van zaken onderzocht. Op pagina 8 tot en met 12 in zijn rapportage is te lezen wat vanaf de vondst van de camera met beelden van de gebeurtenis heeft plaatsgevonden.
B	Is de briefschrijver zelf naar de pers gestapt?	De Nationale ombudsman heeft de gang van zaken onderzocht. Op pagina 8 tot en met 12 in zijn rapportage is te lezen wat vanaf de vondst van de camera met beelden van de gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Het wordt niet duidelijk hoe de pers op de hoogte kwam van de vondst van de camerabeelden.
C	Is de briefschrijver uitgenodigd voor de bijeenkomst op 14 oktober.	Ja, de briefschrijver is daarvoor uitgenodigd. De briefschrijver heeft aangegeven niet bij de bijeenkomst te willen zijn.